ÇEV 361 Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama

Coğrafi Analizler

© Doç. Dr. Özgür ZEYDAN

https://ozgurzeydan.com.tr/

Coğrafi Analizler

Yüzey Analizleri

- Yüzey Modelleri
- ► Hacim Hesaplaması
- Eğim Analizi
- Bakı Analizi
- Görülebilirlik Analizi

Mekânsal Analiz

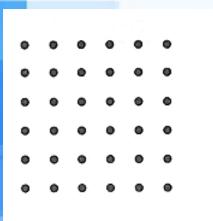
- ▶ Mesafe Ölçümü
- »Alan Ölçümü
- >Sınıflama
- >Tampon Bölge Analizi
- Çakıştırma Analizi
- >Tematik Haritalama
- > Enterpolasyon

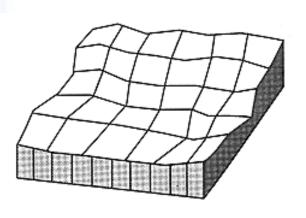
Yüzey Modelleri

Düzenli Topolojik Modelleme

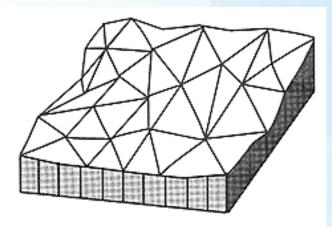
Düzensiz Topolojik Modelleme

Sayısal Yükseklik Modeli Digital Elevation Model (DEM) Düzensiz Üçgen Ağ Triangulated Irregular network (TIN)

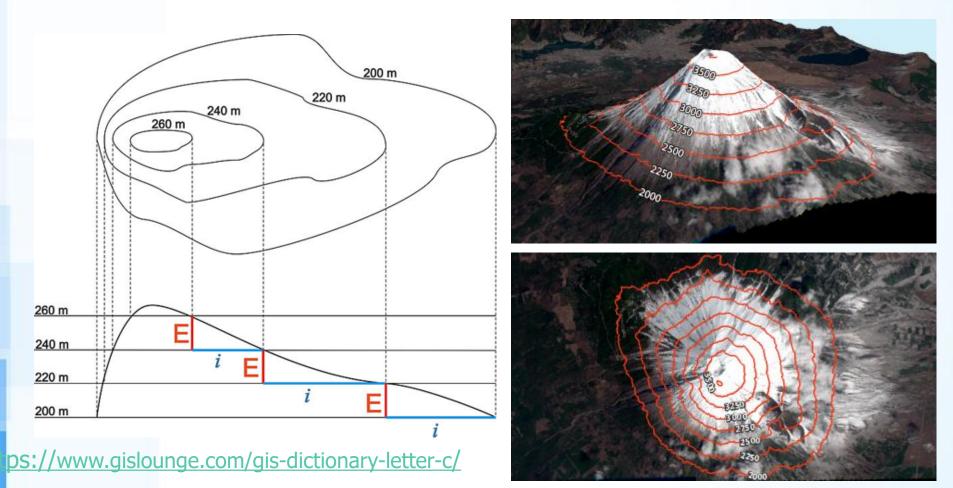

Yüzey Modelleri

Eşyükselti Eğrileri

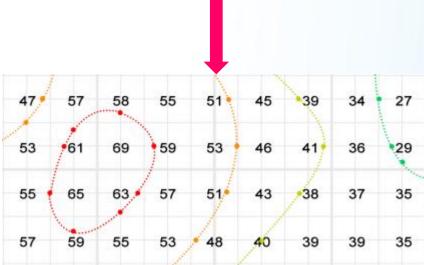

https://gisgeography.com/contour-lines-topographic-map/

Eşyükselti Eğrileri - Örnek Uygulama

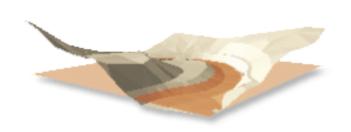

30, 40, 50 ve 60 için noktalar belirlenir ve çizgiler çizilir.

35

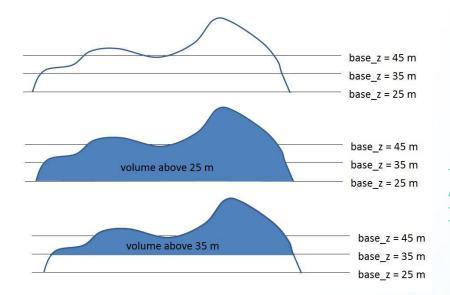
Hacim Hesaplaması

Output Format

Dataset	Plane Height	Reference	Z Factor	Area 2D	Area 3D	Volume
D:\temp\GP\dtm_tin	100.00	ABOVE	1.00	15984467.82	16354331.40	1886012931.07

http://resources.esri.com/help/9.
3/arcgisdesktop/com/gp_toolref/
3d_analyst_tools/surface_volum
e_3d_analyst_.htm

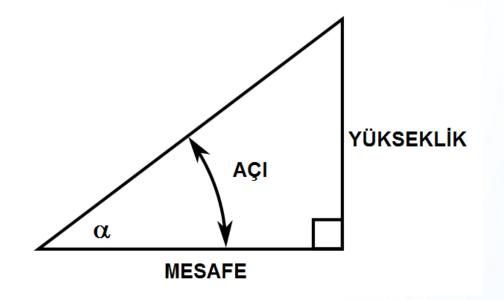
https://gis.stackexchange.com/questions/91131/how-to-make-polygon-volume-in-tin-surface

Eğim Analizi

>Yüzeyin yatay ile yaptığı açının derece veya yüzde cinsinden ifadesi.

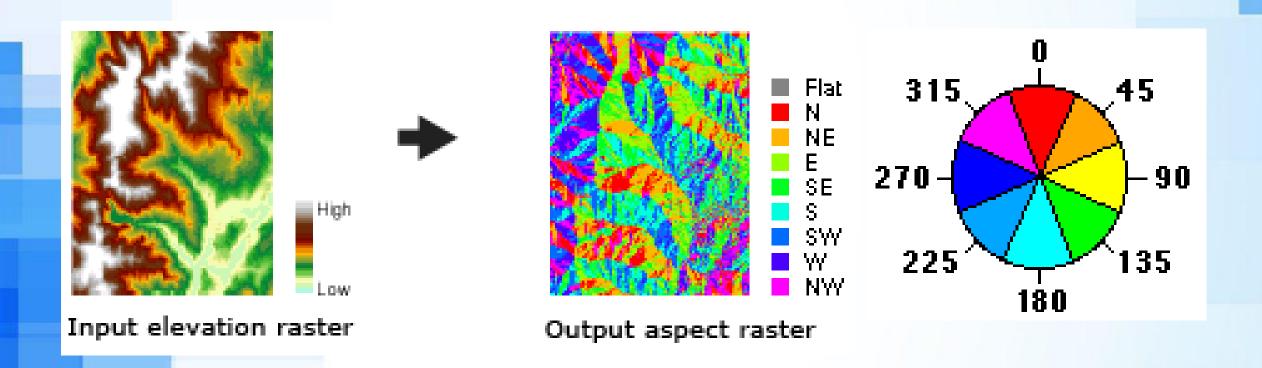
$$E gim = tan(\alpha) = \frac{Y "ukseklik"}{Mesafe}$$

$$E gim (%) = tan(\alpha) \times 100 = \frac{Y "ukseklik"}{Mesafe} \times 100$$

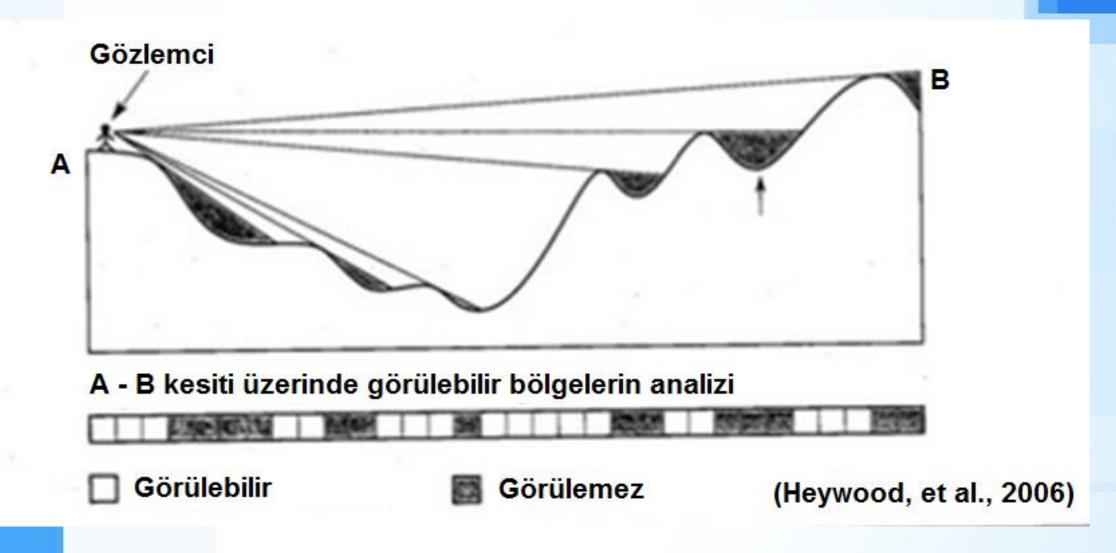

Bakı Analizi

Bir yüzeyin bakış yönünün analizidir.

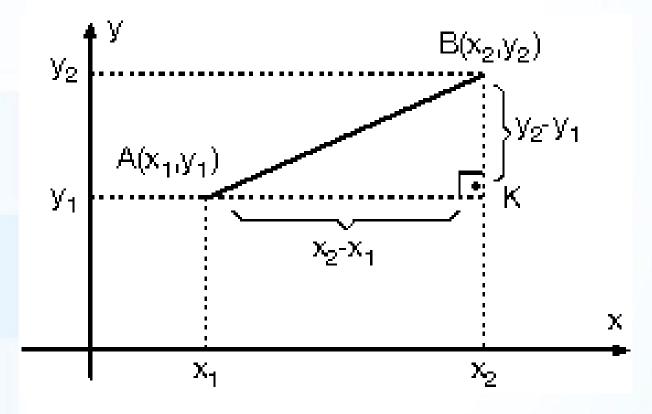

Görülebilirlik Analizi

Mesafe Ölçümü

$$Mesafe = |AB| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$$

http://www.analitikgeometri.com/ders-1-noktanin-analitik-incelenmesi.html

Mesafe Ölçümü

Şekil 8. Maksimum PM₁₀ konsantrasyonunun oluştuğu noktaların Zonguldak HKİİ'na olan mesafeleri.

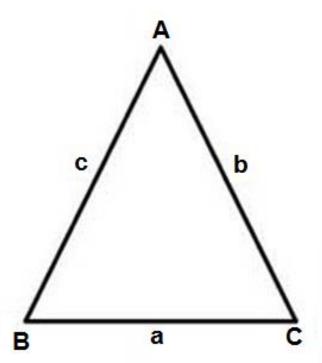
Ö. Zeydan vd.: Hava Kalitesi Modellenmesinde Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanımı: Zonguldak Örneği

Alan Ölçümü

>Üçgende yarı çevre (s) ile alan hesaplama

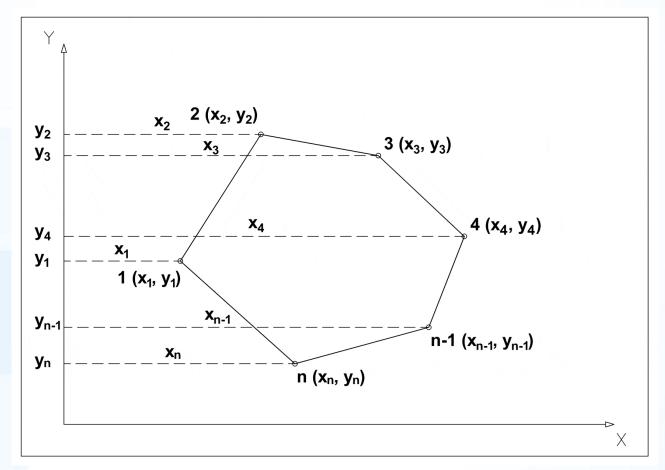
$$>S = \frac{a+b+c}{2}$$

$$Alan = \sqrt{s \cdot (s - a) \cdot (s - b) \cdot (s - c)}$$

Alan Ölçümü

>Gauss metodu ile alan hesaplama

https://www.thecivilengineer.org/education/calculation-examples/item/1319-calculation-example-three-point-resection

Alan Ölçümü (Gauss Metodu)

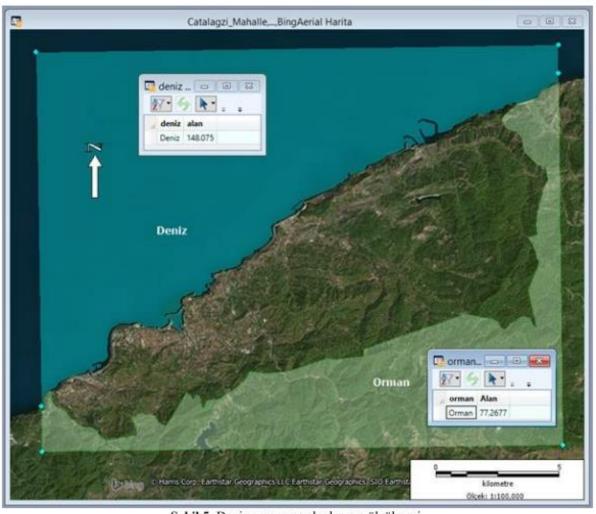
>Hatırlatma:

$$>Yamuk \ alanı = \frac{(alt \ taban + \ddot{u}st \ taban) \cdot y\ddot{u}kseklik}{2}$$

$$2A = (x_3 + x_2) \cdot (y_2 - y_3) + (x_4 + x_3) \cdot (y_3 - y_4) + (x_{n-1} + x_4) \cdot (y_4 - y_{n-1}) + (x_n + x_{n-1}) \cdot (y_{n-1} - y_n) - (x_1 + x_2) \cdot (y_2 - y_1) - (x_n + x_1) \cdot (y_1 - y_n)$$

$$2A = \sum_{i=1}^{n} [x_i \cdot (y_{i-1} - y_{i+1})] \qquad or \qquad 2A = \sum_{i=1}^{n} [y_i \cdot (x_{i-1} - x_{i+1})]$$

Alan Ölçümü

Şekil 5. Deniz ve orman alanlarının ölçülmesi.

Ö. Zeydan vd.: Hava Kalitesi Modellenmesinde Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanımı: Zonguldak Örneği

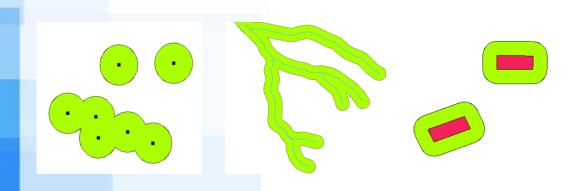
Sınıflama

https://desktop.arcgis.com/en/arcmap/10.6/extensions/spatial-analyst/image-classification/what-is-image-classification-.htm

Tampon Bölge Analizi

Bir nokta, çizgi veya poligona belirli mesafedeki bölgelerin belirlenmesi.

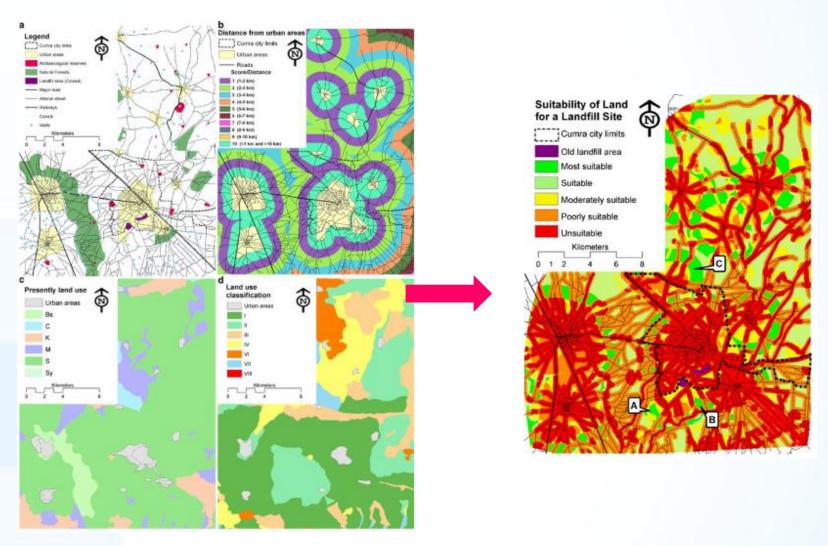

https://docs.qgis.org/2.14/en/docs/gentle gis introduction/vector spatial analysis buffers.html

Ulutan Barajı, Zonguldak © Buğra DÖNDER (ZBEÜ Çevre Müh. Mezunu)

Çakıştırma Analizi

Nas, B., Cay, T., Iscan, F., Berktay, A., Selection of MSW landfill site for Konya, Turkey using GIS and multi-criteria evaluation, Environ Monit Assess, 160, 491–500, 2010

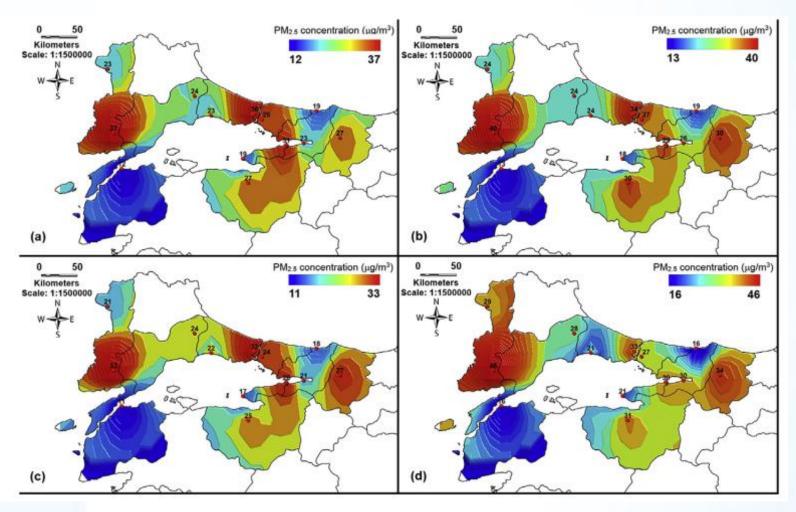
Tematik Haritalama

Figure 4. PM₁₀ Limit Exceedances in 2016 (Limit: 80µg/m³)

Zeydan, Ö., Karakaya, B. (2017) Assessment of PM₁₀ Limit Exceedances in Turkish Cities, Journal of Young Scientist, 5, 115-120.

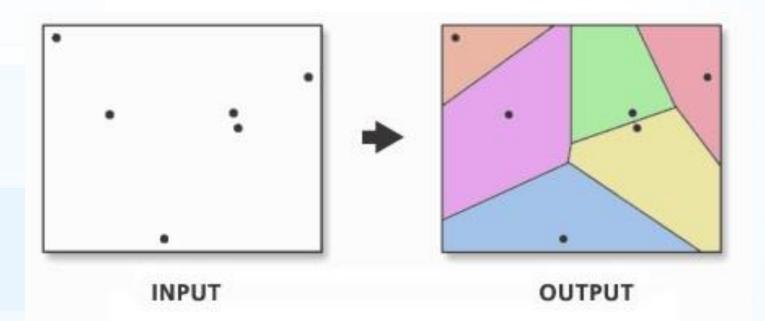
Enterpolasyon

Zeydan O., Wang Y., (2019) Using MODIS derived aerosol optical depth to estimate ground-level PM 2.5 concentrations over Turkey, Atmospheric Pollution Research, 10 (5), 1565-1576

Theissen Poligon

Voronoi diyagramı, bir düzlemin belirli bir nesne kümesinin her birine yakın bölgelere bölünmesidir.

desktop.arcgis.com/en/arcmap/latest/tools/analysis-toolbox/create-thiessen-polygons.htm

İleri Okuma

- Nas, B., Cay, T., Iscan, F., Berktay, A., Selection of MSW landfill site for Konya, Turkey using GIS and multi-criteria evaluation, Environ Monit Assess, 160, 491–500, 2010

 Bağlantı
- ▶Tas, E., (2018), Coğrafi Bilgi Sistemleri Teknikleri Kullanılarak Taşkın Risk Potansiyelinin Değerlendirilmesi: Afyonkarahisar Çay Deresi Havzası, İklim Değişikliği ve Çevre, 3, (1) 68–74. Bağlantı
- Zeydan, Ö., Karakaya, B. (2017) Assessment of PM₁₀ Limit Exceedances in Turkish Cities, Journal of Young Scientist, 5, 115-120. <u>Bağlantı</u>
- Zeydan Ö, Yıldırım Y, Karademir A, Durmuşoğlu E, *Hava Kalitesi Modellenmesinde*Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanımı: Zonguldak Örneği, 5. UZAKTAN ALGILAMA-CBS

 SEMPOZYUMU (UZAL-CBS 2014) 14-17 Ekim 2014, İstanbul <u>Bağlantı</u>